

12.09.24

6-Б кл.

Історія

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Джерела з історії первісності та Стародавнього світу.

Мета уроку: формування історично-просторових, логічних компетентностей, системність та критичність мислення в учнів, пояснювати й розрізняти види історичних джерел; розповідати про те, як історики дізнаються про минулі часи на основі археологічних розкопок; наводити приклади історичних пам'яток, речових джерел, з яких можна дізнатися про давні часи; висловлювати судження щодо ролі музеїв у збереженні пам'яті про минуле.

Актуалізація опорних знань

Бесіда за запитаннями (усно)

- Що таке хронологія?
- Що ви пам'ятаєте про літочислення з уроків історії в 5 класі?
- Якими є хронологічні межі історії стародавнього світу як періоду всесвітньої історії?
- Як ви розумієте значення понять «дата», «століття», «тисячоліття», «ера»?

Мотивація навчальної діяльності

Прийом «Історичний ланцюжок»

- Одну з наук, яка відіграє значну роль у вивченні історії, жартівливо можна назвати наукою про побиті глечики. Що це за наука? Що є вірним у її жартівливій назві, а що ні?
- Уявіть собі, що ви вчений-археолог. Де і як ви стали б шукати рештки (кістки) перших людей?
- Як за місцем знахідки кісток можна дізнатися про природу, яка оточувала людину, про рослини, тварин, яких вона бачила?

Вивчення нового матеріалу

Із курсу історії п'ятого класу вам відомо, яким чином учені досліджують історію. У цьому їм допомагають історичні джерела.

Будівлі, речі, документи, малюнки, перекази, звичаї тощо допомагають історикам встановлювати факти і писати історію.

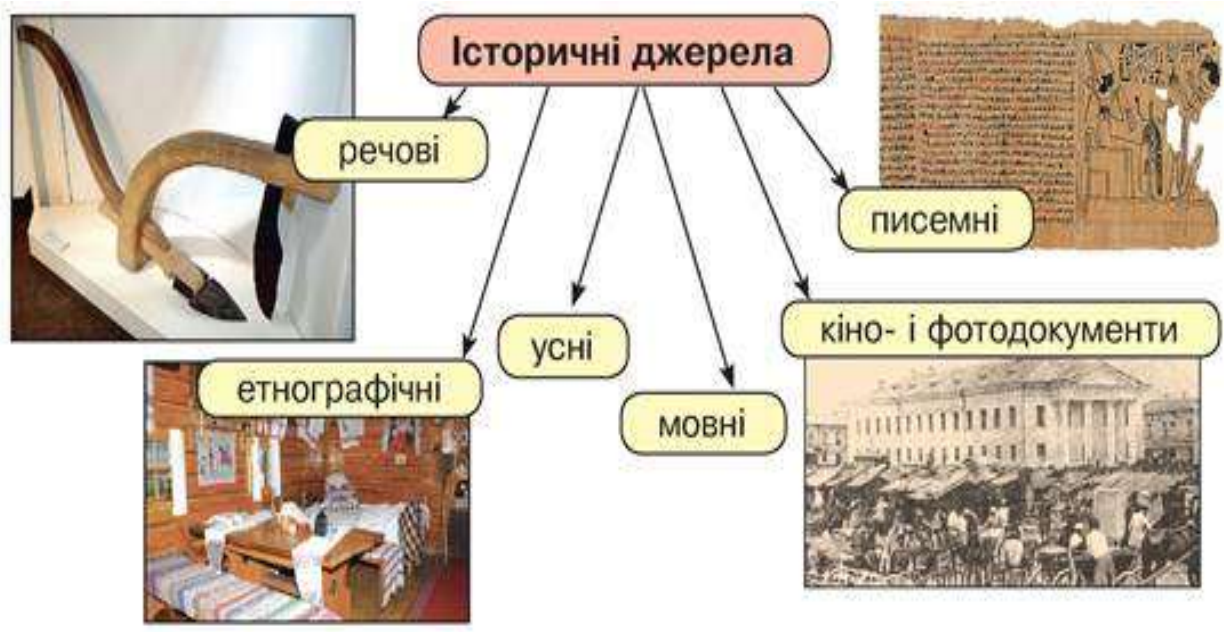
Робота з поняттям (запишіть)

Історичні джерела — це предмети матеріальної культури, писемні пам'ятки, звичаї, особливості давніх мов, усе те, що дає уявлення про минуле.

Насамперед вони вивчають писемні джерела. Людина навчилася писати понад п'ять тисяч років тому, і відтоді накопичилось багато писемних пам'яток. Це глиняні таблички, єгипетські папіруси, берестяні грамоти, рукописні літописи, книги, ділові документи тощо.

Але більша частина історії людства була безписемною. Як же вчені дізналися про те далеке минуле? У цьому випадку на допомогу приходять науки: археологія, етнографія, антропологія та інші, які, узагальнюючи, називають допоміжними історичними дисциплінами.

Робота зі схемою (накресліть у зошиті)

Найбільшу частку джерел становлять різні речі.

Робота з поняттям (запишіть)

Археологія — наука, яка вивчає матеріальні (речові) історичні джерела та відтворює за ними минуле людського суспільства.

Робота з візуальними джерелами

Розгляньте фото. На які етапи можна розподілити кропітку працю археологів?

Матеріальні джерела — рештки давніх поселень, жител, будівель, цвинтарів, знаряддя праці людини, прикраси, посуд й інші залишки матеріальної культури, тобто сліди життя та діяльності людини на Землі. Попіл від вогнища первісної людини, печера зі слідами її життєдіяльності, кам'яна сокира, черепок від посуду, канал, загата, дорога, піраміда — усе це матеріальні джерела.

Деякі матеріальні джерела збереглися на поверхні, інші опинилися під кількома шарами ґрунту, піску або мулу. Археологи, розкопуючи й досліджуючи їх, ведуть копітку роботу, аби розгадати таємниці історії, що сховані під товщею землі.

Для визначення часу археологічних знахідок археологи встановили систему «трьох віків» — кам'яний, бронзовий, залізний. Такий поділ історії людства називається археологічною періодизацією, в основі якої покладено зміни в характері основних матеріалів, із яких виготовляли знаряддя праці, предмети побуту, зброю тощо. Протягом мільйонів років людина виготовляла знаряддя праці з каменю, цей період отримав назву кам'яного віку. Але за останні декілька тисяч років найважливішим відкриттям людини стало виготовлення знарядь праці з бронзи, а пізніше — із заліза. Ці періоди археологи назвали відповідно бронзовим та залізним віками.

Робота зі схемою

Закріплення знань. Рефлексія.

Перегляньте відео: <https://youtu.be/T2w-uU5tNAk?si=s0pX8oPKszeRsMGW>

Запитання і завдання

I. Знаю й систематизую нову інформацію

- 1. Самооцінювання.** Оцініть свої успіхи в опануванні теми «Джерела історичної інформації» — уявно поєднайте кожне із запитань для самоконтролю з відповідним смайликом успіху. Дайте відповіді на запитання.

Що таке історичні джерела?

Прекрасно

Які є види історичних джерел?

Добре

Як можна досліджувати історичні джерела?

Треба попрацювати

Чому важливо визначати достовірність джерел?

Нічого не зрозуміло

Домашнє завдання:

1. Опрацюйте § 5.
2. Виконайте письмово завдання II (а,б,в) на стор.23.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!